

Gemeente Rotterdam

Gemeenteraad

Annotatie

Raadscommissie Zorg Onderwijs
Cultuur en Sport

Secretariaat: Griffie

Van: Rob Weststrate

E-mail: r.weststrate@griffie.rotterdam.nl

Telefoon: (010) 267 2842

Aan: Commissie zorg Onderwijs Cultuur
en Sport

Betreft: Voortgangsrapportage Rotterdams
onderwijsbeleid 2020 en evaluatie
leerrechtspilots
(overlegvergadering 31 maart 2021,
agendapunt 6)

Bezoekadres: Stadhuis

Coolsingel 40 Rotterdam

Postadres: Postbus 70012

3000 KP Rotterdam

Kenmerk: 21bb3897

Datum 24 maart 2021

1. Doel van de bespreking

- Het bespreken van de voortgang van het Rotterdamse onderwijsbeleid (ROB) 2020, waarin onder meer opgenomen:
 - aanpak thuiszitters, de leerrechtspilots (zie ook evaluatierapport leerrechtspilots) en de doorontwikkeling van onderwijszorgarrangementen
 - voor- en vroegschoolse educatie
 - passende kinderopvang
 - aanpak lerarentekort
 - veiligheid op en om scholen
 - leerplicht (bijlage jaarverslag 2019-2020) en schoolverzuim
- Het bespreken van de evaluatie van de leerrechtspilots
- Het bespreken van de voorgestelde afdoeningen van de volgende moties en toezeggingen:
 - Motie Yigit e.a over Workshops voor leraren om onder advisering te voorkomen (20bb2568)
 - Motie Engberts e.a. Intensivering aanpak thuiszitters en jongeren vallend onder artikel 5a (19bb14530)
 - Toezegging Voortgang ROB - workshops onder- of overadvisering (20bb1693).
 - Toezegging informeren over de voortgang van het actieplan Veiligheid in en om het onderwijs (addendum bij toezegging 20bb7248) (Zie verderop de toezegging 20bb7248, evenals de toezeggingen 20bb7246 en 20bb7250)
- Het bespreken van stand van zaken ten aanzien van *(In de rapportage wordt niet specifiek ingegaan op de hierna vermelde moties en toezeggingen, maar wel op aspecten daarvan. Omdat de jaarlijkse rapportage voorligt, worden alle openstaande moties en toezeggingen op het terrein van Onderwijs vermeld):*
 - Motie Engberts en Versnel Tijd voor onorthodoxe maatregelen (20bb1386)
 - Motie Hoogwerf Uitstroom onder de loep (20bb1368)
 - Motie Hoogwerf e.a. Economische zelfredzaamheid mbo-scholieren (20bb2571)
 - Motie Lammering e.a. Oog houden voor de belevingswereld van jongeren (20bb2576)
 - Motie Eskes e.a. Laten we dit even schrappen (20bb2577)

- Motie Eskes e.a. Van versteend schoolplein naar groen buurtplein (20bb6743)
(gericht op het kunnen spelen na schooltijd)
- Motie Engberts e.a. Zeker zijn betrokken ouders in het onderwijs (20bb7972)
- Motie Yigit e.a. Help studenten aan een studieplek (20bb2569)
- Motie Engberts Actieplan stages MBO: geen gedraai (20bb16899)
- Toezegging over identiteit openbaar onderwijs (19bb17530) (loopt via overleg subcommissie BOOR en bestuur BOOR)
- Toezegging over wat de gemeente gaat doen om leerlingen te begeleiden in het kader van zelfredzaamheid (19bb18467)
- Toezegging over de types aangiften door scholen (Veiligheid op scholen) (20bb7246)
- Toezegging over stand van zaken van de maatregelen rond vergroten veiligheid op scholen (Veiligheid op scholen) (20bb7248)
- Toezegging over cijfers met betrekking tot aantal incidenten op scholen als er grote afwijkingen zijn met de huidige cijfers (Veiligheid op scholen) (20bb7250)
- Toezegging over aangekondigde rijksmiddelen ten behoeve van stageplekken (20bb16277)
- Toezegging over gelden maatschappelijke dienstverlening (20bb16552)
- Toezegging over of er in Rotterdam scholen zijn die ouders een identiteitsverklaring vragen homoseksualiteit af te keuren (20bb17259)
- Toezegging over maximale inspanning voor stageplekken bij gemeente Rotterdam (20bb18709)
- Toezegging over mogelijkheden voor vervoer van stagiaires (20bb18710)
- Toezegging over Onderwijs in lockdown, incl. buitenschoolse opvang, buitensporten en inzet voor kwetsbare kinderen (21bb563)
- Toezegging over plan van aanpak wegwerken leerachterstanden in samenspraak met schoolbesturen (21bb928)
- Toezeggingen over onderwijshuisvesting, inclusief gymzalen (21bb2139 en 21bb2140)
- Het bespreken van de stand van zaken van de beantwoording van de schriftelijke vragen:
 - 20bb18856, Schooladvies voor groep 8-leerlingen valt lager uit door wegvallen eindtoets
 - 21bb1645, 30 tot 40 procent van leerlingen dreigt te zakken voor eindexamenen
 - 21bb1657, Richt leegstaande restaurants, bioscopen en theaters in als studieruimte
 - 21bb1737, Extra controle op studenten bij protoringtentames
 - 21bb1789, Jongeren en school in Coronatijd
 - 21bb1788, Onderwijs in Coronatijd – een nieuwe fase
 - 21bb1894, Islamitisch onderwijs versterkt onze verschillen
 - 21bb2300, Scholen dicht door ijzel
 - 21bb2536, Scholen willen bij langere sluiting les in theater of hotel
 - 21bb2674, Onder advisering groep 8-ers

2. Geschiedenis

In de commissievergadering van 23 januari 2019 zijn 19bb134, Raadsbrief d.d. 15 januari 2019 Rotterdams Onderwijsbeleid: “Gelijke kansen voor elk talent” en “Staat

van het Rotterdamse onderwijs 2018”, met bijlagen 19bb133 en 19bb155, behandeld.

In de raadsvergadering van 31 januari 2019, agendapunt 18, is gedebatteerd over het Rotterdams Onderwijsbeleid 2019-2022.

In de commissievergadering van 5 februari 2020 is de Voortgangsrapportage van het Rotterdams Onderwijsbeleid gelijke kansen voor elk talent 2019 (20bb512) behandeld.

Op 1 december 2020 is een expertmeeting over thuiszitters, aansluiting onderwijs en jeugdhulp en leerrechterpilots gehouden. Deze sessie is via de webcast uitgezonden. De presentaties en deelnemers zijn onder deze bijeenkomst van 1 december 2020 te vinden in Politiek Portaal.

Over de voortgang ten aanzien van de onderwijshuisvesting, inclusief gymlokalen, heeft de commissie in haar vergadering van 10 februari 2021 gesproken.

In de commissie ZOCS-vergadering van 10 maart 2021 en de raadsvergadering van 18 maart 2021 zijn de evaluatie van de Zomercampus van zomer 2020 en de organisatie van een nieuwe editie in zomer 2021, 21bb17 met drie bijlagen, behandeld.

3. Te bespreken stukken

- 21bb3180, Raadsbrief d.d. 16 maart 2021 over Voortgangsrapportage van het Rotterdams Onderwijsbeleid 2020, met bijlagen 21bb3181 en 21bb3182
- 21bb3573, Wethoudersbrief, Bokhove en Kasmi, d.d. 17 maart 2021 over Evaluatierapport Leerrechterpilots en bijgevoegde rapport 21bb3573

Te betrekken:

- dashboard Staat van het Rotterdams Onderwijs:
<https://onderzoek010.nl/dashboard/dashboard-staat-van-het-onderwijs/>
- 20bb11295, Wethoudersbrief thuiszitters en leerrechterpilots d.d. 22 september 2020, met bijlage Thuiszitters cijfermatig overzicht: september 2020
- 21bb1218, Beantwoording schriftelijke vragen raadslid Yigit, 21bb571, over ‘Een einde aan oneerlijke voorselectie en wachtlijsten op basisscholen’
- 21bb2400, Brief van 18 februari jl. van wethouder Kasmi over Nationaal Programma Onderwijs: steunprogramma voor herstel en perspectief

4. Aandachtspunten

• Rotterdams Onderwijsbeleid

In het document Rotterdams Onderwijsbeleid 2019-2022, met als titel “Gelijke Kansen voor Elk Talent”, 19bb133, met Kansengelijkheid als centrale thema, worden de volgende thema's voor het onderwijsbeleid voor de jaren 2019-2022 genoemd:

1. Overgangsmomenten in het onderwijs (*tussen schoolsoorten*)
2. Kwaliteit en toegankelijkheid
3. Aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp
4. Leraren, *schoolleiders en pedagogisch medewerkers (voldoende gekwalificeerd en toegerust)*
5. Burgerschap (*Rotterdamse werkwijze democratisch burgerschap*)
6. Van onderwijs naar arbeidsmarkt

7. Talentontwikkeling

In de vorige voortgangsrapportage werd ook op deze thema's ingegaan, met als extra thema:

8. Veilig (*vergroten sociale veiligheid in vo en mbo*)

Het college rapporteert opnieuw langs de hiervoor genoemde thema's (+ ouderbetrokkenheid) en de vermelde college targets en de daarbij behorende beleidsindicatoren. Per thema wordt de commissie geïnformeerd over:

- Wat is bereikt? en
- Organisatie en uitvoering 2021

Het college geeft ook een beknopt overzicht van welke college targets en beleidsindicatoren informatie geven over de coronaperiode vanaf 16 maart 2020.

Kanttekeningen

Ad 1. Overgangsmomenten in het onderwijs

Wat zijn de verwachtingen over het verbeteren van de onderwijsovergangen?

Ad 2. Kwaliteit en toegankelijkheid

Wat zijn de zwaarste risico's voor de onderwijskwaliteit en de schoolprestaties en wat de maatregelen daartegen?

Zie ook de beantwoording, 21bb1218, van schriftelijke vragen, 21bb571, over 'Een einde aan oneerlijke voorselectie en wachtlijsten op basisscholen'.

Ad 3. Aansluiting tussen onderwijs en jeugdhulp (inclusief thuiszittersaanpak en passende kinderopvang)

Zie ook het evaluatierapport Leerrecht pilots.

Het college stelt voor de motie Engberts e.a. Intensivering aanpak thuiszitters en jongeren vallend onder artikel 5a (19bb14530) als afgedaan te beschouwen. Kan er nu worden gesproken van een geborgde, fundamentele en effectieve thuiszittersaanpak?

In de vergadering van 18 november 2020 heeft de commissie gevraagd naar de uitvoering van de Gemeentelijke visie op passende kinderopvang. Ook heeft de commissie ZOCS uitgesproken graag te willen weten wat er in het eerste kwartaal 2021 aan de raad wordt aangeboden op het gebied van vroeg- en voorschoolse educatie (vve). Ter voorbereiding van het bespreken van de onderwerpen passende kinderopvang en vve heeft de commissie de mogelijkheid van een technische sessie genoemd. In de wethoudersbrief d.d. 28 januari 2020, 20bb1180, wordt een aantal zaken ter vertaling van visie naar praktijk aangekondigd. In de voorliggende rapportage staat dat in 2020 is gewerkt aan een praktische uitvoering van de visie op passende kinderopvang. Wordt de raad / commissie afzonderlijk over deze uitwerking geïnformeerd? Het college kondigt voor in dit jaar een implementatie voor passende kinderopvang aan. Wordt de commissie hierover verder geïnformeerd?

Ad 4. Leraren(tekort)

Zijn in vervolg op het 'Slim organiseren' de aangekondigde innovaties en duurzame oplossingen voor de middel- en lange termijn voldoende in beeld? De zichtbaarheid van 'Rotterdams Goud' wordt genoemd.

Via het 'Nationaal Programma Onderwijs: steunprogramma voor herstel en perspectief' stelt het rijk de komende jaren extra financiële ruimte beschikbaar. In de komende 2,5 jaar is er € 8,5 miljard beschikbaar, waarvan € 354 miljoen voor de gemeenten voor aanvullingen op de maatregelen van scholen. Wethouder Kasmi schrijft in zijn brief van 18 februari jl., 21bb2400, vanuit zijn rol toe te zien op het grotere geheel en de integraliteit van de lokale inzet. 'Bij het vormgeven van een programma op lokaal niveau hebben wij aandacht voor het lange termijnperspectief', zo schrijft wethouder Kasmi in zijn brief. Hoe verlopen de inspanningen om de mogelijkheden uit het Nationaal Programma Onderwijs te benutten?

Ad 5. Burgerschap

Het college noemt de relatie met het thema Veiligheid binnen het onderwijs en het actieprogramma 'Relax. Dit is Rotterdam'.

Onder ' 7. Talentontwikkeling' wordt de keuze voor het vak burgerschap genoemd.

Op initiatief van de gemeenteraad loopt het project democratisch Burgerschap voor mbo-010.

Door het aannemen van de motie, 21bb3799, 'Aandacht voor democratie tijdens de Zomercampus' heeft de raad zich in zijn vergadering van 18 maart jl. bereid verklaard een inhoudelijke bijdrage te leveren aan de Zomercampus 2021, gericht op lokale democratie en burgerschap.

Ad 6. Van onderwijs naar arbeidsmarkt

Het college bericht over toekomstbestendig onderwijs en het volgen van de beroepsbegeleidende leerweg.

Vanuit de commissie WIISA is doorlopend aandacht voor de beschikbaarheid van stage- en leerplekken. Dit was recent het geval in de commissievergadering van 10 februari 2021 bij de behandeling van het Rotterdamse herstelaanpak jongeren en aanpak jeugdwerkgelegenheid (20bb18689 en bijlagen 20bb18690 en 20bb19014) en in de vergadering van 24 maart jl. over de Monitor Werk en Inkomen, 3e tertaal 2020.

Ad 7. Talentontwikkeling

De inzet van de dagprogrammering ook buiten Childeren's Zone (CZ) wordt vermeld.

De kwaliteit en effectiviteit van het aanbod via de dagprogrammering staat centraal in 2021.

Ad 8. Veilig

Vermeld wordt de start met de uitvoering van het actieplan 'Veiligheid in en om het onderwijs' begin 2020.

Het gebruik van messen door schoolgaande kinderen wordt zorgelijk genoemd. Het college bericht onder meer over een veiligheidsschouw, grenzen stellend jongerenwerk, persoonsgerichte aanpak en inzet van expertise en betrekken van ouders.

Het college stelt voor de toezegging 'informereren over de voortgang van het actieplan Veiligheid in en om het onderwijs' (addendum bij toezegging 20bb7248) af te doen. Toezegging 20bb7248 gaat over stand van zaken van de maatregelen rond vergroten veiligheid op scholen (Veiligheid op scholen).

Wat is de stand van zaken t.a.v.:

- Toezegging over de types aangiften door scholen (Veiligheid op scholen) (20bb7246)
- Toezegging over cijfers met betrekking tot aantal incidenten op scholen als er grote afwijkingen zijn met de huidige cijfers (*Veiligheid op scholen*) (20bb7250)?

Vanuit de commissies VB en ZOCS (zie de onderdelen planning uit de procedurevergaderingen van 4 en 3 maart jl.) is in voorbereiding een expertmeeting op 23 april 2021 over 'jeugd- en straatcultuur' in de klas, op straat en on-line, voorafgegaan door een technische sessie op 20 april 2021. Aanleiding voor het initiatief voor een expertmeeting zijn de steekincidenten op straat, ook in Rotterdam met steeds jongere daders en een incident in en rond school met een cartoon.

Ad 9. Ouders

Het college kondigt een herijking van het beleid voor het betrekken van ouders aan.

In zijn vergadering van 18 maart jl. heeft de raad de motie, 21bb3736, 'Betrek ouders en kinderen meer bij de zomercampus010' aangenomen. Uit deze motie spreekt dat de raad hecht aan het betrekken van ouders en kinderen, in dit geval, bij de opzet en programmering van de Zomercampus 2021.

• Evaluatie leerrechtspilots

Het evaluatierapport is een tussentijdse evaluatie over het schooljaar 2019-2020 als onderdeel van de gehele pilotperiode van 2019 tot en met 2022. In het rapport staan nog geen aanbevelingen en uitspraken over de toekomst van de pilots. In het eerstvolgende evaluatierapport over 2020-2021 zal de toekomstvisie van de leerrechtspilots worden meegenomen op basis van evaluatiegesprekken met alle betrokkenen, zo kondigen de wethouders aan.

Een aantal Rotterdamse scholen voor speciaal onderwijs en kinderdagcentra hebben de afgelopen jaren in pilots ervaring opgedaan met een gecombineerd aanbod van onderwijs en zorg, in samenwerking met PPO, Koers VO, Stichting MEE en de gemeente Rotterdam. Deze partijen hebben ook deelgenomen aan de expertsessie over thuiszitters, aansluiting onderwijs en jeugdhulp en leerrechtspilots van 1 december 2020.

Tussentijdse resultaten worden in het rapport verwoord onder:

- 4.1 op het niveau van de kinderen,
- 4.2 tevredenheid van ouders,

- 4.3 analyse van het aantal leerplichtvrijstellingen 5 onder a,
 - 4.4 op het niveau van samenwerking,
 - 4.5 ervaren doorstroom,
 - 4.6 Inzichten in kosten en haalbaarheid van combinaties onderwijs en zorg op langere termijn en
 - 4.7 Inzichten vanuit inhoudelijke ontwikkeling binnen de pilots
- Onder 4.8 wordt vragend ingegaan op de randvoorwaarden voor verdere uitrol.
- Onder 5 in het rapport staan (voorlopige) bevindingen:
- 5.1 Bevindingen (onder meer t.a.v. leerrecht en meerwaarde samenwerking)
 - 5.2 Discussie, knelpunten en risico's en
 - 5.3 Lessen uit de lockdown

Gedachtenvorming

Voor de gedachtenvorming wordt een aantal conclusies en overwegingen meegegeven uit de expertsessie van 1 december 2020.

- Het gaat om een complexe materie. Iedere situatie is anders en daarmee zijn er weinig standaardoplossingen.
- Het vraagt dus om creativiteit en flexibiliteit, op persoonsniveau, maar ook in het systeem.
- De conclusie is, dat na 5 jaar passend onderwijs en de decentralisatie jeugdzorg deze domeinen elkaar nog niet zomaar vinden en versterken. Dit vraagt een lange adem van gemeente, samenwerkingsverbanden, scholen/schoolbesturen, maar ook van de rijksoverheid (25 punten Verbeteraanpak passend onderwijs en route naar inclusiever onderwijs van ministerie OCW is daarvoor een belangrijke stap)
- Voor de verdere uitwerking zijn de vragen: wat leren de pilots voor structurele verbeteringen en hoe kunnen die worden gerealiseerd, van belang.
- Zijn het samenwerken (welke partijen) en de regie (wie faciliteert) duidelijk?
- Hoe verloopt de communicatie en relatie tussen school, ouders en leerling (belang van het kind voorop)?
- Wat zijn aanwijzingen over wat wel (succesfactoren) en niet te doen?
- Is de juiste expertise voorhanden?
- Hoe zit het met het lerende vermogen?
- Wordt de informatieverzameling over passend onderwijs adequaat geacht (monitoring)?
- Wat werkt in de preventieve aanpak?
- Wat zijn de weg te nemen belemmeringen (waaronder gescheiden budgetten onderwijs en zorg, ontbreken mandaat om snel te kunnen handelen, aanbestedingsregels en huisvesting)?
- Hoe zit het met de omschrijving van de doelgroep passend onderwijs en is de registratie van leerlingen met extra ondersteuning betrouwbaar?
- Hoe wordt gedacht over het inperken van de vrijstellingen artikel 5, onder a, Leerplichtwet.

5. Financiën

Nationaal Programma Onderwijs

Via het 'Nationaal Programma Onderwijs: steunprogramma voor herstel en perspectief' stelt het rijk de komende jaren extra financiële ruimte beschikbaar. In

de komende 2,5 jaar is er € 8,5 miljard beschikbaar, waarvan € 354 miljoen voor de gemeenten voor aanvullingen op de maatregelen van scholen. Zie hierover de brief van 18 februari jl., 21bb2400, van wethouder Kasmi.

Financiële inzet leerrechtspilots

Het evaluatierapport geeft onder '4.6 Inzichten in kosten en haalbaarheid van combinaties onderwijs en zorg op langere termijn' inzicht in de financiële inzet van de leerrechtspilots.

6. Verdere procedure

De commissie wordt gevraagd of deze commissiebehandeling volstaat of dat raadsbehandeling wordt gewenst.